

In gesprek met Bas van Gemeren

'Forfaitaire vergoeding nodig uit tot proefprocedure'

De website van zijn kantoor laat er geen enkele twijfel over bestaan. Mr. B.H. (Bas) van Gemeren heeft zich na een loopbaan van meer dan dertig jaar bij de Belastingdienst als adviseur toegelegd op de advisering van ondernemers in de sexbranche. Het gaat daarbij vooral om exploitanten van relaxbedrijven en in mindere mate ook om zelfstandige prostituees.

Door Sylvester Schenk | foto's: Raphaël Drent

Bij de branche hebben overigens de meesten van ons – zo ze er al over hebben nagedacht natuurlijk – een volstrekt verkeerd beeld, aldus Van Gemeren. De raam- en de straatprostitutie zijn op de terugtocht en ook de klassieke sexclub – waar dames aan de bar zeuren om een glaasje, of liever nog: een fles champagne – komt weinig meer voor. De meeste exploitanten, vaak echtparen trouwens, drijven hun onderneming met prostituees die op basis van een

tussenvorm tussen zelfstandigheid en loondienst werken ('opting-in', waarover straks meer). En de meeste ondernemingen zijn te vinden in de provincie, en niet in de grote steden.

Minder spannend dan gedacht

Verwacht van Van Gemeren geen spannende verhalen of mooie anekdotes over zijn cliënten. Misschien is het allemaal ook minder spannend dan u wellicht denkt. Los

Men gaat lang niet altijd uit van de goede trouw van de belastingplichtige

van ethische bezwaren – waar de wetgever en de fiscus overigens niet aan doen – zijn de exploitant van een relaxhuis en de zelfstandig of in dienstbetrekking werkzame sekswerker gewone belastingplichtigen, waarop hooguit enkele bijzondere fiscale regelingen van toepassing zijn. Het werken met die regelingen is de specialiteit van Van Gemen, die zich erover beklagt dat de branchekennis van de Belastingdienst (ook) op dit gebied aan het verdwijnen is. Er is de laatste jaren bij de fiscus veel ervaring uitgestroomd, en dat maakt het leven er voor ondernemer en adviseur niet makkelijker op. Ook hier geldt dat het makkelijker zakendoen is met een inspecteur die van de hoed en de rand weet dan met een minder goed onderlegd iemand. Een opvatting die door de meesten van Van Gemen in de reguliere fiscale praktijk werkzame collega's en ook door het RB volledig wordt onderschreven.

Overstap

Na bijna een leven lang bij de Belastingdienst werkzaam te zijn geweest – laatstelijk als vakgroep- en unitcoördinator loonbelasting – maakte Van Gemen bijna acht jaar geleden de overstap naar de adviespraktijk: 'Ik was altijd al vaktechnisch geïnteresseerd geweest in deze branche, maar ik wist dat als ik met de overstap zou wachten tot de pensioengerechtigde leeftijd, het er niet meer van zou komen.' Dus waagde hij de sprong naar de andere kant van de tafel. Het was wel een heel andere wereld dan bij de fiscus, waar hij vooral bezig was met fiscale innovaties bij grote internationale ondernemingen. De relaxbranche is toch meer de wereld van het midden- en kleinbedrijf; beursgenoteerde erondernemingen zijn er nu eenmaal niet in Nederland. Een voorzichtige klacht over zijn voormalige werkgever wil hij toch wel kwijt: 'De insteek bij belastingcontroles door de fiscus is vaak toch wel repressief. Men gaat lang niet altijd uit van de goede trouw van de belastingplichtige en ondernemers worden vaak met het pistool op de borst gedwongen tot deelname aan het opting-in systeem.'

Strafbaarheid en belastingheffing

Nederland heeft altijd een wat bijzondere benadering van het fenomeen prostitutie gekend. De prostituee zelf was nooit strafbaar en de klant evenmin. De degene die problemen met justitie kon krijgen, was de souteneur. Op grond van art. 432 Wetboek van Strafrecht (oud) was namelijk strafbaar het 'als souteneur voordeel trekken uit de ontucht van een vrouw'. Deze bepaling, ook wel bekend als het bordeelverbod, werd in de praktijk echter maar zeer beperkt gehandhaafd. Met de afschaffing van het verbod in 2000 werd slechts een gedoogsituatie gelegaliseerd. Het verbod werd vervangen door een vergunningstelsel, waarmee de wetgever vrijwillige prostitutie wilde reguleren en onvrijwillige prostitutie en ander misstanden wilde bestrijden. Het afschaffen van het bordeelverbod maakte de wereld ook fiscaal anders, aldus Van Gemen. Het mag duidelijk zijn dat het voor de fiscus makkelijker werken is

daar waar het legale activiteiten betreft. De fiscus heeft sinds 2008 sterk ingezet op toepassing van de zogeheten opting-in regeling, ook wel bekend als het voorwaardenpakket. Opting-in komt erop neer, zo legt Van Gemen op zijn site uit, dat de exploitant niet alleen zijn eigen belasting aan de fiscus betaalt, maar ook die van de in zijn bedrijf werkzame prostituees. Om deze regeling te mogen toepassen dient de exploitant een vaststellingsovereenkomst met de Belastingdienst te hebben. Inhouding dient vervolgens plaats te vinden volgens de tabel voor 'aannemers van werk, thuiswerkers, sekswerkers en gelijkgestelden'. Toepassing van de regeling brengt voor de exploitant echter zware administratieve lasten met zich mee, waarbij de verplichting bestaat om de administratie dagelijks bij te houden. Hierbij dient de fiscus een balanceeract op te voeren: worden de touwtjes immers te strak aangetrokken, dan bestaat het levensgrote risico van de vlucht in de (fiscale) illegaliteit.

Aftrek van 20% als sweetener

Om dat te voorkomen beschikt de fiscus over een verleidelijke 'sweetener'. Wellicht – aldus de bekende fiscalist en publicist Aertjan Grotenhuis in de NRC – heeft de fiscus zo weinig greep op de activiteiten in de seksindustrie dat hij allang blij is als hij de meeste werknemers op het spoor is en een handvat heeft om ze te belasten. Daarom is men bereid om belastingplichtigen die meedoen aan het opting-in systeem, ongeacht de daadwerkelijk gemaakte kosten een kostenvergoeding te bieden van maar liefst 20% van de behaalde omzet, tot een bedrag van maximaal € 100.000.

De regeling is inmiddels geëvalueerd, maar uit een begeleidende brief van de fiscus bij de opting-in vaststellingsovereenkomst blijkt dat de regeling – met enkele kleine wijzigingen, die het gevolg zijn van de WKR – in grote lijnen ongewijzigd kan blijven worden toegepast. Een dergelijke regeling maakt het ook voor zelfstandig werkende belastingplichtigen aantrekkelijk om onder het opting-in systeem te gaan werken, nu bij herhaling is aangegeven dat zelfstandig werkende ondernemers de aftrek niet kunnen claimen. Ook andere kosten – chauffeur, kleding, lichamelijke verzorging, beveiliging – worden maar mondjesmaat in aftrek toegestaan. Dat schreeuwt volgens Van Gemen haast om een procedure waarbij een zelfstandig ondernemer met een beroep op het gelijkheidsbeginsel ook de genoemde forfaitaire aftrekpost claimt. Het is er tot nu toe niet van gekomen. Misschien maar beter ook, want de praktijk leert dat een succesvol beroep op een royale regeling door een grotere groep belastingplichtigen doorgaans het einde van een in beginsel sympathieke regeling betekent.

Mocht u overigens het gevoel hebben een dergelijke regeling te kennen, dan kan dat kloppen. Ook werknemers/zelfstandigen in het internationale beroepsgebedenvervoer valt bij internationale reizen een dergelijke forfaitaire vergoeding ten deel. Al is die op geen stukken na zo genereus als die voor sekswerkers.

Vergunning

De met het einde van het bordeelverbod ingevoerde vergunning is voor de ondernemer in de relaxindustrie van groot belang. Zonder dit papiertje kan zijn onderneming immers niet rechtsgeldig worden geëxploiteerd. In de woorden van Van Gemen: 'De vergunning is een basisvoorwaarde voor een seksinrichting.' De vergunning is persoonsgebonden en dus niet overdraagbaar. Bij aanvraag wordt door het Landelijk Bureau Bibob – onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid – op verzoek van de betrokken gemeente een integriteitscreening uitgevoerd. Een verklaring van de betrokken fiscalist kan bij deze aanvraag van belang zijn. Integriteit betekent immers ook het tijdig voldoen aan alle fiscale verplichtingen.

Bonafide ondernemers in het bezit van een vergunning zijn 'sitting ducks'

Dat het met de branche niet echt goed gaat, valt af te lezen aan het aantal afgegeven vergunningen; in de periode 2006-2014 liep dit terug van 1127 naar slechts 674. De stap naar de fiscale illegaliteit is zoals gezegd niet groot en vereist weinig investeringen. Bovendien zijn ondernemers in het bezit van een vergunning 'sitting ducks', meent Van Gemen. Ze zijn in beeld, en ze zijn kwetsbaar. Wie niet door de hoepel springt, is zijn vergunning kwijt en kan zijn tent sluiten. Het is een beeld dat ook in de fiscaliteit niet onbekend is: de fiscus richt zijn aandacht op de bekende (maar bonafide) ondernemers, terwijl de minder betrouwbare gevallen probleemloos onder de radar kunnen blijven doornvliegen. Ook hier klinkt de roep om meer controle van illegale ondernemers door legaal werkende ondernemers.

Tot slot

Enige tijd geleden heeft toenmalig minister van Justitie Opstelten de registratieplicht en de vergewisplicht geschrapt (Wijziging van de Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche). Van Gemen maakt echter melding van de door sommige gemeenten, al dan niet openlijk, ingevoerde registratieverplichting voor sekswerkers. Het is maar de vraag of dat allemaal wel door de beugel kan: ook hier zijn immers de bepalingen van de AVG van toepassing.

Er valt nog veel meer te vertellen over de wondere wereld van de sekswerkers. Zo is er nog niet gesproken over de omzetbelasting, de formele aspecten – ook hier haalt de fiscus het instrument van de informatiebeschikking graag en vaak van stal – het bestuursrecht en in een enkel geval het strafrecht. Maar dat de ondernemer 'in het leven' niet zonder de hulp van een betrouwbare belastingadviseur kan, is wel duidelijk! <<<